

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Mehefin 2023

PRESENNOL:

Aelodau Annibynnol

Mr John R Jones (Cadeirydd)
Mr Thomas Rhys Davies (Is-gadeirydd)
Mrs Celyn Menai Edwards
Mrs Gill Murgatroyd
Mrs Sharon Warnes

Cynrychioli'r Cyngor Sir

Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes MBE
Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas

Cynrychioli'r Cyngorau Tref a Chymuned

Cynghorydd Iorwerth Roberts

WRTH LAW:

Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a Dirprwy Swyddog Monitro (RJ)
Pennaeth Democratiaeth (DS) (ar gyfer Eitem 3)
Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) (MY)
Rheolwr Hyfforddiant Adnoddau Dynol (MW) (ar gyfer Eitem 4)
Swyddog Hyfforddiant AD (AJ) (ar gyfer Eitem 4)
Swyddog Pwyllgorau (SC)

YMDDIHEURIADAU:

Mrs Margaret Thomas (Cynrychiolydd Cyngor Tref a Chymuned)
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro

Croesawodd y Cadeirydd bawb a oedd yn bresennol i'r Cyfarfod. Dymunodd yn dda i'r Rheolwr Hyfforddiant AD ar ei hymddeoliad a diolchodd iddi am ei gwaith rhagorol gyda'r Pwyllgor Safonau dros y blynyddoedd diwethaf.

Cydymdeimlodd y Cadeirydd yn ddwys, ac ar ran y Pwyllgor Safonau, â Mrs Sharon Warnes ar yr adeg anodd hwn yn dilyn colli ei gŵr. Cynhaliwyd munud o dawelwch fel arwydd o barch.

1. DATGAN BUDDIANT

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o fuddiant.

2. COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cadarnhawyd bod cofnodion drafft y cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 14 Rhagfyr 2022 yn gywir.

3. ADRODDIADAU BLYNYDDOL YR AELODAU ETHOLEDIG

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Pennaeth Democratiaeth mewn ymateb i bryderon a godwyd gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod diwethaf ynglŷn â'r nifer isel o adroddiadau blynyddol sy'n cael eu cyflwyno gan aelodau etholedig.

Adroddodd y Pennaeth Democratiaeth bod trefniadau ar waith i godi ymwybyddiaeth ac annog aelodau newydd i gyflwyno a chyhoeddi adroddiad blynyddol ar eu gweithgareddau. Dywedodd bod yr aelodau yn ymwybodol o'r broses a'r amserlen ar gyfer cyflwyno adroddiad blynyddol, a bod yr Arweinyddion Grŵp hefyd wedi cael eu briffio ar y mater.

Nodwyd bod 24 allan o 35 (68%) wedi dod i law hyd yma ar gyfer 2022/23, a bod hynny'n dda o'i gymharu â'r blynyddoedd blaenorol.

Adroddodd y Pennaeth Democratiaeth y bydd fersiwn diwygiedig o'r adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i gyfarfod yr Arweinyddion Grŵp y mis yma ac i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd ar 28 Mehefin 2023.

Adroddodd y Pennaeth Democratiaeth ei fod yn bwriadu: -

- Trafod gydag aelodau unigol i weld a oes unrhyw beth yn eu rhwystro rhag cyflwyno a chyhoeddi adroddiad blynyddol.
- Trafod ffyrdd o adnabod ymarfer dda/gwersi i'w dysg gyda Chynghorau Sir eraill er mwyn annog mwy i gwblhau adroddiad blynyddol.
- Datblygu'r templed ar gyfer cwblhau adroddiadau blynyddol i sicrhau ei fod yn hawdd i'w ddefnyddio.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys yr adroddiad.

Gweithred: Dim

4. DATBLYGU AELODAU

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Rheolwr Hyfforddiant Adnoddau Dynol ar yr hyfforddiant a'r cyfleoedd datblygu a gynigiwyd i aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf.

Adroddodd y Rheolwr Hyfforddiant AD bod 59 diwrnod o hyfforddiant wedi cael ei gynnis i aelodau etholedig rhwng mis Mai 2022 a Mawrth 2023 ar bob math o bynciau e.e. Sgiliau Cadeirio a TGCh, a bod rhai sesiynau wedi cael eu cynnal ar gyfer Pwyllgorau penodol ee, y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion/ Llywodraeth ac Archwilio. Nodwyd bod presenoldeb yn ystod y sesiynau hyn wedi amrywio.

Adroddodd y Rheolwr Hyfforddiant AD bod trefniadau ar waith ar gyfer Cynllun Hyfforddi 2023/23. Cyfeiriodd at Strategaeth Datblygu Aelodau 2022-2027, sy'n amlygu'r cymorth y mae'n rhaid i'r Cyngor ei hwyluso ar gyfer ei aelodau. Dywedodd bod pob aelod wedi cael gwahoddiad i gyfweiliad datblygu i drafod eu hanghenion hyfforddi unigol. Nodwyd hefyd y byddant yn ymgynghori â'r Tîm Arweinyddiaeth a chyda Phenaethiaid Gwasanaeth ac yn gofyn iddynt amlygu unrhyw anghenion datblygu a hyfforddiant posib. Yna, bydd y Cynllun Hyfforddi drafft yn cael ei gyflwyno i'w gymeradwyo gan Gadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd ac yna'r Pennaeth Democratiaeth.

Yn ychwanegol i'r Cynllun Hyfforddi, nodwyd bod Bwletinau ar gyfer Aelodau Etholedig sy'n crynhoi'r hyfforddiant sydd ar gael ar y Gronfa Ddysgu wedi cael eu cynhyrchu a'u rhannu. Nodwyd hefyd y bydd adroddiadau chwarterol ar bresenoldeb aelodau yn ystod sesiynau hyfforddi yn cael eu rhannu â'r Arweinyddion Grwp yn y dyfodol.

Adroddodd y Rheolwr Hyfforddiant AD y rhoddir ystyriaeth i gynnal mwy o sesiynau hybrid/wyneb yn wyneb eleni. Dywedodd bod amser y sesiynau'n cael eu hadolygu'n barhaus er mwyn bod yn hyblyg ac ymateb i anghenion unigolion gydag ymrwymadau gwaith/gofalu.

Awgrymodd un aelod y dylid darparu hyfforddiant ychwanegol ar faterion cynllunio i aelodau'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion. Dywedodd y Rheolwr Hyfforddiant AD y dylid siarad â'r Swyddogion Cynllunio ynglŷn ag unrhyw hyfforddiant bellach yn y lle cyntaf.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi cynnwys yr adroddiad.**
- **Cyflwyno'r Cynllun Hyfforddi Aelodau i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd ar 28 Mehefin 2023 er mwyn ei gymeradwyo.**
- **Bod y Rheolwr Hyfforddiant AD yn codi'r mater ynglŷn â darparu hyfforddiant ychwanegol ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion gyda Swyddogion Cynllunio'r Cyngor.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

5. Cwynion AM YMDDYGIAD I OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU (OGCC)

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) ar ffurf matrices wedi'i ddiweddar ar y cwynion chwarterol a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) mewn perthynas â (a) Cyngorwyr Sir, a (b) Cyngorwyr Tref/Cymuned.

Adroddodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a Dirprwy Swyddog Monitro nad oedd unrhyw gwynion wedi cael eu cyflwyno i OGCC ynghylch Cyngorwyr Cyngor Sir Ynys Môn yn ystod Chwarter 3, 2022/23 (Hydref - Rhagfyr 2022) a Chwarter 4, 2022/23 (Ionawr - Mawrth 2023).

Nodwyd hefyd nad oedd unrhyw gwynion wedi cael eu cyflwyni i OGCC ynghylch Cynghorwyr Tref/Cymuned Ynys Môn yn ystod Chwarter 3 a Chwarter 4, 2022/23.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi cynnwys Atodiadau 1-4.**
- **Bod y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro yn rhannu Atodiadau 1-4 gydag aelodau etholedig a chyfetholedig y Cyngor, ac aelodau'r Cynghorau Tref a Chymuned yn eu Newyddlenni unigol.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

6. PENDERFYNIADAU CYHOEDDUS AR GYFER HOLL GYNGHORAU CYMRU GAN OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU (OGCC)

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) a oedd yn crynhoi'r wybodaeth a oedd wedi'i gyhoeddi ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ar gyfer y cyfnod Rhagfyr 2022 hyd Mai 2023 mewn perthynas â materion yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad.

Adroddodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Dirprwy Swyddog Monitro bod crynodeb cynhwysfawr o'r 7 achos a oedd yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad ar gael yn Atodiad 1.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) mai'r brif thema yn yr adroddiad yw bod yr Ombwdsmon yn dal i ddefnyddio'r prawf trothwy dau gam er mwyn gweld a ddylid ymchwilio i gŵyn ai peidio. Dywedodd bod dau achos wedi'u cyfeirio at Banel Dyfarnu Cymru, a bod dau wedi'u cyfeirio at y Pwyllgor Safonau perthnasol. Trafodir achos rhif 2 mewn mwy o fanylder yn eitem rhif 7 ar yr agenda.

Nodwyd y bydd penderfyniadau'r Ombwdsman yn cael eu cynnwys yn y Newyddlen nesaf y Cynghorwyr Sir a'r Cynghorwyr Tref a Chymuned.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi cynnwys yr adroddiad.**
- **Cynnwys dolenni i'r achosion a adroddwyd yn eu cylch a'r pwyntiau dysgu a amlygwyd gan yr Ombwdsmon yn y Newyddlenni ar gyfer y Cynghorwyr Sir a'r Cynghorwyr Tref a Chymuned.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

7. PENDERFYNIADAU PANEL DYFARNU CYMRU

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) a oedd yn crynhoi'r prif faterion a phwyntiau dysgu yn y penderfyniadau a gyhoeddwyd gan Banel Dyfarnu Cymru, ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau ym mis Rhagfyr 2022.

Rhoddodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Dirprwy Swyddog Monitro grynodedeb o'r 2 achos canlynol a gyflwynwyd i Banel Dyfarnu Cymru: -

Achos 1 – Apêl y Cynghorydd Paul Rogers yn erbyn penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a oedd heb ei gyflwyno cyn y terfyn amser. Nodwyd bod rhaid i aelodau fod yn ymwybodol o faterion technegol wrth apelio a glynu wrth yr amserlenni llym sydd wedi cael eu gosod ar gyfer Tribiwnlysoedd Apêl.

Achos 2 – Mae achos y cyn-Gynghorydd Sheila Jenkins yn fwy cymhleth gan ei fod yn ymwneud â chyn gynghorydd a oedd wedi cymryd rhan mewn eitem fusnes a heb ddatgan buddiant personol a rhagfarnus ar ddau achlysur. Daeth y Tribiwnlys i'r casgliad bod hwn yn achos difrifol o dorri'r cod a chafodd ei anghymhwysu am flwyddyn.

PENDERFYNWYD nodi'r astudiaethau achos a gyflwynwyd yn yr adroddiad.

Gweithred: Dim

8. CEISIADAU AM GANIATÂD ARBENNIG

Ni chyflwynwyd adroddiad, a nodwyd nad oedd unrhyw geisiadau am ganiatâd arbennig wedi dod i law ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau a dyddiad cyhoeddi'r agenda hwn.

9. PROTOCOL DATRYSIAD LLEOL AR GYFER Y CYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) ar gyflwyno Protocol Datrysiad Lleol ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) bod y Pwyllgor Safonau wedi trafod p'un ai a oedd yn dymuno mabwysiadu Protocol Datrysiad Lleol ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned, yn debyg i'r Protocol a gafodd ei ddrafftio gan y Pwyllgor a'i fabwysiadu gan aelodau'r Cyngor Cymuned.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) bod Un Llais Cymru wedi cyhoeddi Protocol i'w ddefnyddio gan y Cynghorau Tref a Chymuned i'w helpu i ddatrys materion lefel isel yn fewnol. Dywedodd bod y Pwyllgor Safonau'n annog y Cynghorau Tref a Chymuned i fabwysiadu a, lle bo angen, defnyddio'r Protocol hwnnw, serch hynny nid yw pob un Cyngor wedi'i fabwysiadu. Nid yw bob amser yn ymarferol chwaith, gan fod y broses yn dibynnu'n drwm ar gynnwys Cadeirydd a Chlerc y Cyngor perthnasol, rhywbeth sydd ddim bob amser yn bosibl os ydynt ynghlwm â'r anghydfod.

Nodwyd bod y Pwyllgor Safonau wedi cynorthwyo'r Cynghorau Tref a Chymuned gyda phrosesau datrys anffurfiol yn y gorffennol. Nodwyd hefyd nad yw'n orfodol cymryd rhan mewn proses o'r fath a bod hynny'n digwydd yn ôl disgrisiwn Cadeirydd y Pwyllgor Safonau.

Canolbwyntiodd y drafodaeth ar p'un ai y dylai'r Pwyllgor ddatblygu ei Brotocol ei hun i ddelio â materion yn ymwneud ag ymddygiad, i gyd-fynd â Phrotocol Un Llais Cymru. Yn dilyn trafodaeth, cafodd y cynnig drafft yn Atodiad 1 ei dderbyn gan y Pwyllgor, yn amodol ar fân newidiadau h.y. egluro pryd y dylid defnyddio Protocol Un Llais Cymru, a defnyddio iaith lai technegol yn y ddogfen.

Gofynnwyd am eglurder ynglŷn â p'un ai a fyddai modd i Un Llais Cymru addasu ei Brotocol a darparu hyfforddiant i Gynghorau Tref a Chymuned. Ymatebodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) bod y Protocol sydd wedi cael ei gyhoeddi gan Un Llais Cymru yn nodi y dylai swyddogion/aelodau o "*Gynghorau Tref a Chymuned dderbyn hyfforddiant er mwyn eu galluogi i weithredu'r Protocol*".

PENDERFYNWYD: -

- **Bod y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) yn ysgrifennu at Un Llais Cymru i weld a yw'n cynnig hyfforddiant ar ei Brotocol Datrysiad Lleol, gyda'r bwriad o rannu'r wybodaeth hon â'r Cynghorau Tref a Chymuned.**
- **Derbyn Protocol Datrysiad Lleol drafft y Pwyllgor Safonau ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned sydd ar gael yn Atodiad 1, yn amodol ar y mân newidiadau sydd wedi'u rhestru yn yr adroddiad.**
- **Bod y Pwyllgor Safonau'n anfon copi o'i Brotocol Datrysiad Lleol ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned i'r Cynghorau Tref a Chymuned drwy'r Newyddlen a bod Cadeirydd y Pwyllgor yn ei gyflwyno yn ystod cyfarfod o'r Fforwm Cynghorau Tref a Chymuned.**
- **Bod y Pwyllgor Safonau'n cynnal trafodaethau pellach ar sut i hyrwyddo Protocol y Pwyllgor Safonau ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

10. DIWEDDARIAD AR FFORWM CENEDLAETHOL Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol), yn dilyn cyfarfod cyntaf Fforwm Cenedlaethol y Pwyllgor Safonau ym mis Ionawr eleni.

Adroddodd y Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol a'r Dirprwy Swyddog Monitro y bydd y Pwyllgor Safonau'n cael cyfle, drwy'r Cadeirydd, i godi unrhyw faterion pwysig eraill yng nghyfarfod nesaf y fforwm ar 30 Mehefin.

Adroddodd y Cadeirydd ei fod wedi gofyn y cwestiynau a ganlyn yn ystod y cyfarfod diwethaf: -

- Sut mae Cynghorau eraill yn paratoi a chyflawni Adroddiadau Blynyddo Aelodau?
- Ydi awdurdodau lleol eraill yn darparu Hyfforddiant Sgiliau Cadeirio? A oes modd trefnu hyfforddiant drwy'r Fforwm?

Nodwyd bod y Fforwm wedi cytuno i edrych ymhellach ar Adroddiadau Blynyddol yr Aelodau a Hyfforddiant Sgiliau Cadeirio.

Gofynnodd y Cadeirydd i'r Pwyllgor Safonau ystyried p'un ai a oeddent yn dymuno codi unrhyw faterion yng nghyfarfod nesaf y Fforwm, er mwyn iddynt gael eu cynnwys ar yr agenda.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi cynnwys yr adroddiad.**
- **Bod y Cadeirydd yn mynd ar ôl y materion uchod yn cynnwys p'un ia a ydi'r hyfforddiant sgiliau Cadeirio yn orfodol mewn awdurdodau eraill, a'i fod yn codi'r materion a ganlyn yng nghyfarfod nesaf y Fforwm: -**
 - **Pa fath o rôl (prosesau/gweithdrefnau) y mae Pwyllgorau Safonau eraill yn ei chwarae wrth ddelio â Chynghorau Tref a Chymuned?**
 - **Beth ydi profiad Pwyllgorau Safonau eraill o hyfforddiant Un Llais Cymru?**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

11. ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT Y PWYLLGOR SAFONAU 2022/2023

Cyflwynwyd – Adroddiad Blynyddol Drafft gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) ynghyd â Rhaglen Waith Arfaethedig y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2023/24.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) bod aelodau wedi cyfarfod yn anffurfiol i drafod yr Adroddiad Blynyddol Drafft a'r Rhaglen Waith ar gyfer 2023/24. Dywedodd nad ydi'r Adroddiad yn gyflawn ar hyn o bryd, gan nad ydi'r broses i gasglu gwybodaeth gan yr Arweinyddion Grŵp ynglŷn â'u dyletswyddau newydd wedi'i chwblhau.

PENDERFYNWYD: -

- **Cytuno ar gynnwys yr adroddiad ac atodiadau drafft yn amodol ar gynnwys brawdegydd i ddiolch i'r swyddogion sy'n cefnogi'r Pwyllgor am eu gwaith.**
- **Bod yr Adroddiad Blynyddol Drafft ar gyfer 2022/23 (Atodiad 1) yn cael ei ddiweddarau ar ôl i'r broses o gasglu gwybodaeth gan yr Arweinyddion Grŵp gael ei chwblhau.**
- **Bod unrhyw newidiadau i'r Adroddiad Blynyddol yn cael eu gwneud naill ai yn ystod cyfarfod anffurfiol neud trwy ohebu â holl aelodau'r Pwyllgor, yn unol â chyfarwyddiadau'r Cadeirydd, ac yn dilyn trafodaeth â'r Swyddog Monitro.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

12. YMGYNGHORIAD LLYWODRAETH CYMRU AR YR ADOLYGIAD PENN

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) ar ymgynghoriad drafft Llywodraeth Cymru ar yr Adroddiad Penn.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) bod Llywodraeth Cymru ynghanol proses ymgynghori ar yr Adolygiad Penn. Dywedodd bod y Pwyllgor Safonau wedi cwrdd yn anffurfiol i drafod barn y Pwyllgor Safonau mewn ymateb i gwestiynau penodol yn y ddogfen ymgynghori (Atodiad 1). Mae'r Pwyllgor Safonau wedi ystyried y cwestiynau ac mae ymateb drafft wedi cael ei baratoi (Atodiad 2). Cyflwynwyd ymateb drafft y Pwyllgor Safonau gan Gadeirydd y Pwyllgor yn ystod cyfarfod o'r Arweinyddion Grŵp.

Adroddodd y Cadeirydd bod yr Arweinyddion Grŵp wedi trafod y cyfnod cyn y gallai cyn-gynghorwyr neu swyddogion ddod yn aelodau o'r Pwyllgor Safonau yn ystod eu cyfarfod. Dywedodd nad oedd consensws clir ynglŷn â hynny. Roedd dau Arweinydd Grŵp yn cytuno â chynnig y Pwyllgor Safonau, sef: -

1. Gall Cyn-gynghorydd eistedd fel aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau ddwy flynedd ar ôl gadael swydd etholedig.
2. Gall y rhan fwyaf o gyn-weithwyr y Cyngor eistedd fel aelod annibynnol ar ôl 12 mis o ddiwedd eu cyflogaeth. Fodd bynnag, mae'n rhaid i unigolyn a oedd mewn swydd wleidyddol gyfyngedig ddisgwyl dwy flynedd yn dilyn diwedd eu cyflogaeth.

Roedd dau Arweinydd Grŵp yn credu y dylai'r cyfnod gras fod yn 3 blynedd ar gyfer cyn-weithwyr ac na ddylai cyn-gynghorwyr fod yn gymwys i fod yn aelodau annibynnol o Bwyllgorau Safonau.

Nodwyd y bydd Llywodraeth Cymru'n darparu adborth ar yr ymgynghoriad ar ôl coladu'r holl ymatebion. Bydd cyfle i'r Pwyllgor Safonau ystyried y trosolwg hwnnw maes o law.

PENDERFYNWYD: -

- **Bod y Pwyllgor Safonau'n cymeradwyo'r ymateb drafft yn Atodiad 2, ar yr amod bod y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) a'r Cadeirydd yn addasu geiriad y ddogfen [fel y nodir yn y trydydd paragraff isod].**
- **Bod y Cadeirydd yn anfon ymateb y Pwyllgor Safonau i'r ymgynghoriad drafft at Lywodraeth Cymru ar ran Cyngor Sir Ynys Môn.**
- **Bod y Cadeirydd yn nodi bod gwahaniaeth barn ynglŷn â'r ymateb i gwestiynau 14 ac 15 mewn perthynas â'r cyfnod cyn y caiff cyn-gynghorwyr a gweithwyr ddod yn aelodau annibynnol o'r Pwyllgor Safonau.**
- **Bod y Swyddog Monitro'n rhoi gwybod i'r Pwyllgor Safonau pan ddaw unrhyw ddogfennau neu wybodaeth i law yn dilyn Ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar yr Adolygiad Penn.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

13. CYNLLUNIAU HYFFORDDI'R CYNGHORAU TRE A CHYMUNED

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) ar yr uchod.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethu Corfforaethol) ei bod hi bellach yn ofynnol i bob Cyngor Tref a Chymuned ddatblygu a chyhoeddi Cynllun hyfforddi ar gyfer cynghorwyr a swyddogion. Roedd rhaid cyhoeddi'r Cynllun Hyfforddi cyntaf cyn pen 6 mis yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol ym mis Mai 2022. Dywedodd bod y Pwyllgor Safonau, yn ei Newyddlen i'r Cynghorau Tref a Chymuned, wedi gofyn am gopi o Gynllun Hyfforddi pob Cyngor Tref a Chymuned. Nodwyd mai dim ond 5 allan o'r 40 Cyngor Tref a Chymuned oedd wedi ymateb.

Mynegwyd Pryder ynglŷn â'r ymateb siomedig gan y Cynghorau Tref a Chymuned. Trafodwyd ffyrdd o atgoffa'r Cynghorau Tref a Chymuned ynglŷn â'u rhwymedigaeth gyfreithiol i gynhyrchu Cynllun Hyfforddi a'i gyhoeddi ar eu gwefan a ffyrdd o'u cynorthwyo i wneud hynny.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi'r wybodaeth ynglŷn â'r Cynghorau Tref a Chymuned yn Atodiad 1 yn yr adroddiad.**
- **Ysgrifennu at bob Cyngor Tref / Cymuned i weld a ydynt wedi cael copi o Newyddlen y Pwyllgor Safonau a oedd yn gofyn am gopi o'u Cynllun Hyfforddi.**
- **Bod adroddiad diweddar ar y Cynlluniau Hyfforddi'n cael ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniadau uchod.

Diolchodd y Cadeirydd i Mrs Celyn Edwards am ei gwaith gyda'r Pwyllgor Safonau. Dywedodd y bydd yn ymddiswyddo fel aelod o'r Pwyllgor yn fuan.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.10 pm

**MR JOHN R JONES
CADEIRYDD**